

13. juni 2013

NOTAT: Skolereformen – kvantitative beregninger givet de foreløbigt kendte parametre.

Den aftalte skolereform

Den aftalte skolereform indebærer en udvidelse af elevernes skoledag. Fra en skoleuge på gennemsnitligt 25 timer (forskelligt for de enkelte klassetrin) har aftaleparterne fastlagt en skoleuge på 30 timer for indskolingen (0.-3. klasse) 33 timer for mellemtrinnet (4.-6. klasse) og 35 timer for overbygningen (7.-9. klasse). (Tallene er inklusive elevpauser/frikvarterer)

Den forlængende skoledag sætter rammer for en række ændringer, der skal give en mere varieret skoledag med mere læring. Derudover indeholder aftalen elementer, der skal give et kompetenceløft til lærere, pædagoger og ledere. Herunder et krav om, at alle lærere senest i 2020 skal være linjefagsuddannede i de fag, de underviser i.

De mere indholdsmæssige elementer i skolereformen behandles andet steds. I nærværende notat, forsøger vi at opgøre de rent kvantitative udfordringer i konsekvens af først og fremmest den udvidede skoledag. Beregningerne bygger på de informationer, der er tilgængelige lige nu og der tages forbehold for, at der senere kommer præciseringer, der kan rykke billedet.

Elevernes skoletid

Den udvidede skoledag baseres dels på flere undervisningstimer, dels indførelse af det man kalder understøttende undervisning. Stigningen i undervisningstid henholdsvis de nye understøttende undervisningstimer er forskellig på de enkelte klassetrin. Fordelingen ses i tabel 1.

Tabel 1 - Elevernes skoledag før og efter reformen

klokketimer inklusive pauser

Klassetrin	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Antal timer om ugen nu	18	21	22	25	25	25	26	27	30	28	28
Antal timer om ugen i forliget	30	30	30	30	33	33	33	35	35	35	35

Den ekstra tid skal bruges til:

klokketimer, eksklusive frikvarterer

Klassetrin	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Undervisning	0,0	1,5	0,9	-0,6	2,4	2,4	2,3	4,5	-0,8	0,0	0,0
Understøttende undervisning	9,6	5,8	5,8	5,1	4,5	3,8	3,8	4,7	4,7	5,4	5,4

Samlet for folkeskolerne i Roskilde kommune vil den udvidede skoledag, med det antal klasser der er i kommunen lige nu, betyde, at eleverne skal have 22.658 flere undervisningstimer om året og 94.763 understøttende undervisningstimer om året. I alt 117.420 flere skoletimer hvert år.

Tabel 2 - Så mange flere timer skal eleverne i Roskilde kommunes folkeskoler have hvert år

Stigning i timetal i forhold til de gældende vejledende undervisningstimer, klokketimer

Undervisning	22.658
Understøttende undervisning	94.763
I alt	117.420

Det drøftes d.d. hvorvidt lektiecafe eller den såkaldte fordybelsestid skal gøres frivillig, så det pligtige timetal nedsættes med for eksempel 2 lektioner pr. uge. Da kommunerne i givet fald vil være pligtige til at tilbyde timerne, er det ikke givet, at det vil have betydning for kommunens samlede timeforbrug.

Hvad koster reformen?

For at have en fornemmelse af, hvilken udfordring der er tale om, har vi som afsæt valgt at gøre nettoudgiften op med følgende hovedforudsætninger:

- Elevernes skoleuge udvides til hhv. 30, 33 og 35 timer, som beskrevet ovenfor
- Åbningstiden – og det tilhørende budget - i SFO og klub reduceres tilsvarende forlængelsen af skoledagen
- Forældretaksten til SFO og klub sættes ned forholdsmæssigt.

Det har økonomisk betydning, hvorvidt skoledagen forlænges med undervisningstimer eller understøttende undervisningstid. Undervisningstimerne skal varetages af lærer, mens der er mulighed for, at pædagoger eller andre faggrupper kan varetage den understøttende undervisning. Det er samtidig forudsat, at der er langt mindre forberedelse til den understøttende undervisningstimer.

Hvis man som udgangspunkt forudsætter, at lærere og pædagoger varetager hver halvdelen af de understøttende undervisningstimer vil den udvidede skoledag isoleret set og med ovennævnte forudsætninger koste 57,7 mio. kr. Knap halvdelen, 28,2 mio. kr., vil dog blive dækket af kortere åbningstid i SFO og klub. Nettoudgiften vil dermed være på 29,5 mio. kr. Tabel 3 viser opgørelsen af nettoudgiften.

Tabel 3 Nettoudgift ved den forlængede skoledag

Bruttoudgifter				
Givet en 50/50 fordeling af den understøttende undervisningstid mellem lærere og pædagoger				
	Timer p.a.	Andel	stillinger	mio. kr.
Undervisning, lærere	22.658	100 %	34	15,2
Understøttende undervisning, lærere	47.381	50 %	51	22,8
Understøttende undervisning, pædagoger	47.381	50 %	51	19,7
Bruttoudgift i alt	117.420		136	57,7
Overført fra SFO og klub				
Forholdsmæssig reduktion af åbningstid og forældrebetaling				
	SFO	Klub	I alt	
	mio. kr.	mio. kr.	stillinger	mio. kr.
Reduceret åbningstid	26,3	18,8	117	45,1
Nedsat forældrebetaling	-13,1	-3,8	45	-16,9
Overført til skolen	13,1	15,1	73	28,2
Nettoudgift ved udvidet skoledag				29,5

Den udvidede undervisningstid vil koste brutto 15,2 mio. kr. og den understøttende undervisning vil koste brutto 42,5 mio. kr. hvis lærere og pædagoger forestår hver halvdelen af timerne. Altså i alt 57,7 mio. kr. ¹

Hvis skoledagen udvides til kl. 14 for børn i SFO alderen og til kl. 14:30 for børn og unge i klubalderen, vil der være brug for en meget kortere åbningstid i SFO og klub. SFO'en kan på skoledage åbne 2, 5 time senere end i dag og klubberne kan åbne 3 timer senere. Det svarer til, at SFOernes årlige åbningstid reduceres med ca. 25 % og klubbernes med godt 40 %.

Som vist i tabel 3 vil budgettet i SFO og klub blive reduceret med tilsammen 45,1 mio. kr., hvilket svarer til ca. 117 pædagogstillinger. Hvis man nedsætter forældretaksterne forholdsmæssigt, så forældrene forsat betale ca. 50 % af bruttoudgifterne i SFO og 20 % i klub, så vil kommunen miste indtægter på i alt 16,9 mio. kr. Kommunens nettobesparelse på åbningstiden er herefter 28,2 mio. kr. svarende til 73 pædagogstillinger, som kan overføres til skoledagen. Nettoudgiften for den udvidede skoledag vil dermed, alt andet lige, være på 29,5 mio. kr. ²

Tabel 4 - nettoudgift, udvidet skoledag

	mio. kr.
Bruttoudgift, udvidet skoledag	57,7
Overført fra SFO og klub, netto	-28,2
Nettoudgift, udvidet skoledag	29,5

Forudsætningen om, at lærere og pædagoger hver varetager halvdelen af den understøttende undervisning er ikke givet. Hvis man alternativt for eksempel prioriterer sådan, at pædagogerne kun varetager halvdelen af den understøttende undervisning i indskolingen, altså de klassetrin, hvor eleverne også går i SFO, mens lærerne varetager al understøttende undervisning på de øvrige klassetrin, så vil nettoudgiften stige med 1,6 mio. kr.

Hvis en del af fordybelsestiden gøres frivillig for eleven, men kommunen forsat skal tilbyde timerne, er det som nævnt ikke givet, at det vil reducere kommunens udgifter. Men hvis personaletimerne kan reduceres med 1 ugentlig lektion pr. klasse i understøttende undervisningstid, vil det frigøre 6,1 mio. kr.

Budget 2014

Skolereformen forventes først at træde i kraft i 2016. Det er dog muligt at gennemføre en del af elementerne i reformen allerede nu, herunder udvidelse af undervisningstiden jf. særskilt notat – "Et fagligt løft af folkeskolen". Selv om tidspunktet for reformens ikrafttrædelse er rykket er målene for eksempelvis kompetenceløft af lærerne ikke rykket. Det kan blandt andet derfor være hensigtsmæssigt, at tage hul på reformen allerede ved budget 2014.

Anden drift

Som nævnt i indledningen, har regeringen lagt op til at alle lærere senest i 2020 skal være linjefagsuddannede eller have tilsvarende kompetencer i de fag de underviser i. Jf. skolernes kvalitetsrapporter opfylder godt 70 % af underviserne i de enkelte fag i Roskilde Kommunes skoler kravene til linjefagsuddannelse. Der ligger dermed en udfordring i, at kunne leve op til kvalifikationskravene.

¹ Det er forudsat, at en gennemsnitlig fuldtidslærer underviser 670 timer om året jf. den seneste lokalaftale i Roskilde Kommune. For den understøttende undervisning er der her forudsat 930 timer om året for både lærere og pædagoger.

² Tallene her omfatter også 10. klasse. De er dog ikke formelt omfattet af reformen. For hver af de aktuelt 11 stk. 10. klasser i kommunen er der indregnet 5,4 timer ugentligt i understøttende undervisning til en samlet værdi af 0,5 mio. kr.

Regeringen har ifølge de foreløbige udmeldinger afsat 1 mia. kr. til kommunerne til opkvalificering af lærerne. Roskildes andel heraf vil være på ca. 14 mio. kr.

En linjefagsuddannelse forløber over 1½ år med undervisning en gang om ugen. Dvs. at lærere på uddannelsen er fraværende fra skolen i hvad der svarer til ca. 1/3 årsværk eller godt 150.000 kr. Med den nuværende arbejdstidsaftale koster det omkring 225.000 kr. pr. lærer. En pris der virker som en barriere for at tilbyde uddannelsen til lærerne i det nødvendige omfang.

Anlæg

Den udvidede skoledag byder på sammenhængende, men forskellige, også fysiske, aktiviteter. Det stiller udfordringer til en god udnyttelse af de fysiske rammer både i de nuværende undervisningslokaler, i SFOen og eventuelt klubberne. Udfordringerne vil være forskellige på de enkelte skoler, men der kan være behov for visse tilpasninger af de fysiske rammer.

Dertil kommer, at lærere og pædagoger fremover skal kunne forberede sig på skolen. Forberedelsen skal kunne ske såvel individuelt som fælles. Mulighederne for forberedelse på skolen vil langt hen ad vejen kunne imødekommes med bærbare pc'ere og etablering af fleksible arbejdspladser.

Forvaltningen har i den strategiske anlægsplan foreslået, at der i 2014 afsættes en anlægsbevillingsbevilling på 10 mio. kr. fortrinsvis til dækning af anskaffelser og indretninger i forbindelse med lærerarbejdspladser.